

آیا اتوماسیون تهدیدی برای کارگران صنعت پوشاک محسوب می‌شود؟

تهیه و تنظیم: تهمینه مولانا

اصلی بنگلادش به‌شمار می‌روند و دلیل آن هم مدیریت زمان است. اگر زمان آغاز تا آماده‌سازی یک سفارش در بنگلادش ۴۰ روز باشد، در ویتنام و کامبوج فقط ۲۰ روز لازم خواهد بود.

اتوماسیون به طرز فزاینده‌ای از ضرورت کنترل انسانی و نیازمندی‌های فکری، می‌کاهد. اکنون در بنگلادش، صنعت بافندگی / کشپافی (به‌ویژه ژاکت) تاثیر به‌سزایی از اتوماسیون گرفته است. خطوط تولید به هدف بالابردن بازده و کم کردن زمان تولید اتوماتیک شده که در نهایت از تقاضا برای منابع انسانی کم می‌کند. بر اساس اطلاعات بانک جهانی، تعداد مشاغل جدیدی که برای تجارت پوشاک و نساجی وجود داشته، اکنون به ۶۰ هزار جایگاه شغلی در سال کاهش پیدا کرده است حال آنکه بین سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۰ سالانه بالغ بر ۳۰۰ هزار جایگاه شغلی وجود داشت.

آمار دولتی حاکی از این است که در بخش‌های زنجیره تامین و تولید منسوجات اساسی کاهش مشخصی به چشم می‌خورد.

اتوماسیون مسبب کم شدن وابستگی به نیروی کارگری
قبلاً در سال ۲۰۱۶، سازمان بین‌المللی کار^۲ پیش‌بینی کرده بود که برخی کشورهای آسیایی ممکن است تا ۸۰ درصد از مشاغل مرتبط با پوشاک، نساجی و تولید البسه را به علت گسترش اتوماسیون از دست بدهند. اتوماسیون در واقع استفاده از سیستم‌های کنترل همچون کامپیوتر به منظور کنترل ماشین‌آلات صنعتی و فرآیند جایگزینی اپراتورهای انسانی می‌باشد.

بر اساس ارزیابی مرکز گفتگوی سیاسی^۳ (CPD) مشارکت کارگران زن بنگلادشی در بخش پوشاک حاضری به دلیل اتوماسیون تولید، به شدت تقلیل

بسیاری کارشناسان امروز، پیرامون موضوع کاهش نیاز به کارگران و آینده نامطمئن نیروی کار در حوزه پوشاک بحث می‌کنند که به دلیل توسعه «اتوماسیون» در شرف تحقق است. اما تا چه حد این موضوع قابل تأمل می‌باشد؟

بی‌شک سناریوی واقعی صنعت نیاز به شفاف‌سازی دارد. از آنجایی که صنعت نساجی در راستای مشخص کردن ابعاد این مسئله تلاش دارد، همفکری‌های متعددی هم با کارشناسان و هم با صاحبان صنایع صورت گرفته است. در اینجا نیز به عنوان یک نمونه شاخص، به تاثیر احتمالی اتوماسیون در صنعت پوشاک بنگلادش می‌پردازیم.

معرفی:

بنگلادش، کشوری با صادرات حدود ۲۹ میلیارد دلار پوشاک، قبل از جنگ جهانی بخش یعنی در سال ۱۹۷۱، تولید را مبتنی بر روش‌های سنتی شروع کرد و فرآورده‌های پوشاک در واقع از اواخر دهه ۱۹۸۰، صادرات اصلی این کشور محسوب می‌شده است. امروز، صنعت پوشاک بنگلادش دستخوش تغییر زیادی شده و به جایگاه دومین در جهان رسیده لیکن به منظور ماندنگاری در این جایگاه، بنگلادش با چالش‌های مختلفی روبه‌رو بوده است.

فاصله زمان تولید و تکمیل کالا - یک چالش بزرگ

در دوران «مدرسیع»^۱ طبیعی است که خریداران، محصول را ظرف سریع‌ترین زمان و با کمترین قیمت ممکن طلب می‌کنند. بنگلادش هنوز در مدیریت زمان از کشورهای رقیب خود عقب است. در حال حاضر ویتنام و کامبوج رقبای

ماشین‌آلات را در جهت انجام وظایف دشوار مانند کار با پارچه‌های پرزده، بخیه‌زنی جیب‌ها، دوخت حلقه‌های کمربند به شلوارها کمک کند. به هر تقدیر، ایده‌های بسیار متضادی در حوزه صنعت در خصوص میزان تاثیر اتوماسیون وجود دارد.

گروهی نیز بر این باورند که؛ به دلیل فقدان آگاهی، بسیاری از کارآفرینان از تکنولوژی‌های قدیمی استفاده می‌کنند. تکنولوژی نوین یعنی بازار تازه و با شرایط کنونی تقاضا برای نیروی انسانی کم نخواهد شد. لیکن به نظر می‌رسد دولت بنگلادش و اتحادیه‌ها ضروری است در جهت آگاهی دادن نسبت به تکنولوژی‌های جدید ابتکار عمل را به دست گیرند.

البته که تقاضا برای نیروی انسانی کم نمی‌شود. صنعت نساجی و پوشاک بنگلادش به نیروی کار ماهر نیز دارد ولی به علت کمبود نیروی انسانی زده، متخصصین خارجی سالانه ۵ میلیارد دلار از بنگلادش خارج می‌کنند. کارشناس دیگری اشاره می‌کند: «صاحبان بسیاری از صنایع در تعامل با بازارهای رقابتی از تکنولوژی‌های جدید استفاده می‌کنند. علاوه بر تکنولوژی، کارگران چه زن و چه مرد، به دانش و آموزش برای اداره این تکنولوژی نیاز دارند چرا که در غیر این صورت کارشان را از دست می‌دهند».

نتیجه‌گیری

در دنیایی که موضوع بهره‌وری روز به روز اهمیت بیشتری پیدا می‌کند، مشاغل مردان و زنان از درجه اهمیت ساقط می‌گردد. توجه کلیدی کسب و کارها به استفاده از اتوماسیون در راستای بهبود بازده تولید امری اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. هر چه تقاضا برای کار دستی کاهش می‌یابد برعکس تقاضا برای کارگر ماهر، در جهت استفاده از ماشین‌آلات و تکنولوژی، روند صعودی طی می‌کند.

منبع:

www.textiletoday.com.bd

- 1-fast fashion
- 2-International Labor organization
- 3-Center for Policy Dialogue

یافته است. طبق آخرین بررسی‌ها، نسبت مشارکت کارگران زن در بخش پوشاک ۶۰٫۸ درصد در سال ۲۰۱۶ بود، حال آنکه در سال ۲۰۱۵ این آمار ۶۴ درصد اعلام شده بود. مشارکت کارگران زن در حال افول است چون صاحبان کارخانه‌ها بر این عقیده‌اند که زنان کارگر توان اداره درست ماشین‌آلات را ندارند. روشن است که با توسعه تکنولوژی اتوماسیون؛ بهره‌وری افزایش یافته و نیاز به نیروی انسانی کاهش پیدا کرده است.

بسیاری از صنایع از تکنولوژی جدید استفاده می‌کنند. پس طبیعی است اگر ۱۰ سال بعد که تکنولوژی ربات‌ها همه گیر شود، این نیاز بیش از این‌ها هم کاهش پیدا می‌کند. یکی از صاحبان کارخانجات پوشاک می‌گوید: «که برای تولید کالاهای ارزش افزوده، ما بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین را آغاز کرده‌ایم زیرا بازار رقابتی است، قیمت رقابتی است و زمان آغاز تا تکمیل نیز به شدت کم شده است. نتیجه اینکه نیروی انسانی هم احتمالاً کم می‌شود اما در عوض به کارگرانی زبده‌تر در راستای اتخاذ تکنولوژی‌های نو نیاز خواهد بود».

صاحب کارخانه دیگری عقیده دارد: «کمتر کارگری برای کارمستقیم با ماشین‌آلات باقی مانده و فقط گاهی یک کارگر صرفاً جهت کنترل برنامه و تمیزکاری ماشین‌ها دخالت می‌کند لیکن در غیر اینصورت کاری برای نیروی انسانی موجود نیست».

همین چندسال پیش بود که صدها کارگر، روزی ده ساعت روی ماشین‌آلات کشفایی کارداشتند در حالیکه اکنون بسیاری از ماشین‌آلات تمام اتوماتیک شده‌اند. مدیر یکی از کارخانجات کشفایی که برای H&M و Zara و شماری دیگر از برندهای غربی فعالیت می‌کند می‌گوید: «معنایی ندارد که فرآیند تولید کند باشد و مجموعه‌ها اتوماتیک نشوند. امروز در کارخانجات مان ۵۰۰ نفر از نیروی انسانی را با ماشین‌آلات جایگزین نموده‌ایم و احتمالاً این آمار بالاتر هم خواهد رفت».

افزایش تقاضا برای کارگر ماهر

نیروی انسانی در بنگلادش فراوان می‌باشد و همین موضوع فوریت اتوماسیون را کم کرده بود. ضمناً دستمزدها حتی در بنگلادش هم در حال افزایش است. از طرف دیگر، تکنولوژی بسیار پیشرفت نموده و این تکنولوژی می‌تواند

